

KK
Nov 30
I-17477/k

HUNGARY

PROPAGANDA (2603)

JUSTICE (1802)

PERSONALITIES (1803)
(2101)

"GUIDANCE" OF THE HUNGARIAN PRESS WITH REGARD
TO REPORTS ABOUT POLITICAL TRIALS

SOURCE MUNICH: Confidential source.

DATE OF OBSERVATION: To October 1957.

ENGLISH SUMMARY: The "earliest evidence" about the "counter-revolution" was supplied to the Hungarian press immediately after the suppression of the revolution by the press service of the KADAR Militia. Later the Information Office of the Council of Ministers provided "guidance" and "advised" the press how to treat political trials. Most newspapers, however, with the exception of the Party daily, failed to display particular interest in the regime prosecution "evidence" and almost completely ignored the show trials.

Promptly a three-man commission, composed of Party and government functionaries, was set up to "investigate the efficiency of editors". Direct orders were issued to the press to play up the political trials of "counter-revolutionaries". The result was a flood of forged and tendentious reports in all newspapers.

September 1957 saw a sudden change. Immediately before the debate of the UN Investigation Report on Hungary, the Information Office, without explanation, prohibited any further press reports on political trials.

EVALUATION COMMENT: This report supplies further interesting glimpses (see also MUNICH RFE Item No. 6653/57) of the stage-managing of the Hungarian press according to the political and propaganda interests of the regime.

All the persons listed in the report, as well as the mentioned "counter-revolutionary" trials, are well known from earlier information.

(over)

It has been noted that since September 1957 -- when the special session of the UN's General Assembly debated the report of the Five-Man Committee on Hungary -- the Hungarian press and radio have been extremely laconic on "counter-revolutionary" trials. For example the crucial trial and sentence of Tibor DERY and the other writers was dealt with in a ten-line communiqué of the Hungarian News Agency/MTI. (See "Nepszabadsag" of 14 November 1957).

x x x

A Honvéd Karhatalmi Sajtószolgálat

Press Information Service of the KADAR Militia

A forradalom leverése után átmenetileg ugynevezett Honvéd Karhatalmi Sajtószolgálat létesült. Ez a szerv részint telefonon, részint sokszorosított kiadványokkal tájékoztatta a sajtót az "ellenforradalom" alatt és után elkövetett politikai bűncselekményekről. Jelentéktelen vidéki incidenseket büntetteké fújtak fel ezekben a közleményekben, se szeri se száma nem volt a fegyverrejtegetések "leleplezéséről" ezekben a tudósításokban. Mivel ebben az időben a sajtó semmiféle utastiást nem kapott, az "ellenforradalmi" anyag felhasználására nézve, a lapok -- a párt ujságok kivételével -- alig foglalkoztak a Honvéd Karhatalmi Sajtószolgálat jelentéseivel.

A Tájékoztatási Hivatal 1956 december végén való megalakulása után felkérte az összes lapokat, hogy több teret szenteljenek az "ellenforradalmi" ügyeknek és segítsenek a kormánynak, hogy az elkövetett bűncselekmények súlyossága a közvéleményben is tudatosabbá váljék. A felhívás nem nagy visszhangra talált. Továbbra is csak a Nepszabadság foglalkozott szenzációhajhászó formában az "ellenforradalom leleplezésével".

A Tájékoztatási Hivatal elégedetlen a sajtóval

Press Office Dissatisfied with Newspaper Editors

1957 januárjától kezdve a Tájékoztatási Hivatal részétől SZIRMAI István, az Igazságügyminisztárium részéről pedig VAS Zoltán Péter sajtóelőadó egyre fokozódó nyomást gyakorolt a szerkesztőségekre, hogy a lapokban többet foglalkozzanak a politikai perekkel. Nap mint nap kifogásolták, hogy a megjelent cikkek túl rövidék és nem elég "pártos" a beállítottságuk.

Mivel a figyelmeztetések nem vezettek eredményre, 1957 februárjában, a Tájékoztatási Hivatal és a párt részéről háromtagú bizottság vizsgálta felül az egyes lapok politikai perekkel foglalkozó cikkeit. A kiértékelés után a bizottság, mely SZIRMAI Istvánból,

(over)

a Tájékoztatási Hivatal enökéből, KOMJÁT Irénből, a párt képviselőjéből és a Tájékoztatási Hivatal egyik előadójából állt, sorra felkereste a szerkesztőségeket.

A bizottság a szerkesztőségi tagok előtt ismertette, hogy a lapban addig összesen hány "ellenforradalmi" cikk, hány hasáb terjedelemben jelent meg.

Bármilyen volt is az eredmény, a bizottság a cikkek számát keveselte és a szerkesztőséget emiatt megrovásban részesítette. SZIRMAI utasítást adott, hogy a jövőben sűrűn és kimerítően közöljenek tudósításokat az "ellenforradalmi" ügyekről és azok bírósági tárgyalásairól. KOMJÁT Irén azt kifogásolta, hogy a lapokban addig leközölt "ellenforradalmi" cikkek címfeliratai nem eléggé "mozgósító" hatásúak. Egyben megtiltotta, hogy a politikai perekről szóló tudósításokban a jövőben olyan megjelöléseket használjanak, mint "az októberi események idején", vagy "tavaly ősszel". Ezek helyett a jövőben az "ellenforradalom" megjelölést írta elő.

Sugalmazott tudósítások a politikai perekről

Press Reports about Political Trials Forged by Order of the Regime

A bizottság látogatása után tömegével jelentek meg a lapokban a politikai perekről szóló tudósítások. A Tájékoztatási Hivatal minden fontosabb "ellenforradalmi" ügy alkalmából rendszeres utasításokat adott a szerkesztőségeknek és a lapokat "bizonyító anyaggal" is bőségesen ellátta.

Az ugynevezett Szénatéri-ellenforradalmárok perében a Tájékoztatási Hivatal elrendelte, hogy a sajtó ne annyira a perrel foglalkozzék, mint inkább azzal, hogy Szénatéri-csoportot, mint közönséges rablógyilkos bandát állítsa be a nyilvánosság előtt.

BOJTI karhatalmi őrnagy gyilkosainak ügyében ugyancsak el kellett hallgatni, hogy a per "ellenforradalmárok" ellen folyik. A vádlottak büntetéseit, mint közönséges bűncselekményeket kellett a sajtóban feltüntetni. Amikor a két vádlottnak sikerült megszökni a börtönből, a Tájékoztatási Hivatal ezzel kapcsolatban minden külön tudósítást letiltott. A lapoknak csak a Belügyminisztérium által hivatalos és szűkszavú jelentéseit volt szabad leközölni.

A Tájékoztatási Hivatal nagy propaganda tőkét akart a FRANCIA-KISS Mihály elleni perből kovácsolni. Már a tárgyalás előtt utasította a sajtót, hogy a cikkekben nem annyira FRANCIA-KISS Mihály szerepével, mint inkább a Horthy-féle "fehér-terror" bűneivel kell foglalkozni. A per tárgyalásain a Tájékoztatási Hivatal egy-egy munkatársa állandóan jelen volt és a bíróságról utasította a szerkesztőségeket, hogy az elhangzott tanuvallomásokból mit szabad és mit tilos közölni.

Igy például teljesen megtiltották az egyik tanu, aki

a 20-as években, mint királyi ügyész foglalkozott a különítményes perek kivizsgálásával, vallomásának leközlését. A volt ügyész ugyanis elmondotta, hogy annak idején szigorú kormányutasítást kaptak az igazság személyekre való tekintet nélküli kiderítésére. Ez a tény, azonban a KÁDÁR-rendszer szempontjából nem felelt meg, így az ügyész vallomását el kellett titkolni a nyilvánosság előtt. A tárgyalás folyamán a Tájékoztatási Hivatal arra utasította a lapokat, hogy a továbbiakban a perről majd csak röviden számoljanak be. Nem sikerült ugyanis bebizonyítani, hogy FRANCIA-KISS Mihály személy szerint is résztvett volna-e a 38 évvel ezelőtt elkövetett gyilkosságokban.

Különösen sok nehézség támadt a MISKOLC-i "ellenforradalmárok" bűnperével kapcsolatban. A 21 vádlott közül ugyan 18-at vádoltak meg gyilkossággal, de a vádat semmiféle kézzelfogható bizonyítékkal nem bírták alátámasztani. A pert éppen ezért nem is MISKOLC-on, hanem BUDAPEST-en tárgyalták.

A per tárgyalása előtt a Tájékoztatási Hivatalból NAMÉNYI Géza felhívta a szerkesztőséget és kérte, hogy a MISKOLC-i "ellenforradalmároknak" csupán nevét közöljék le, foglalkozásukat azonban ne említsék. Mint kiderült a 21 vádlott közül csupán egyetlen volt értelmiségi foglalkozású, a többi kivétel nélkül munkás. A tárgyalás folyamán a Tájékoztatási Hivatal állandóan kifogásolta, hogy a leközlött cikkek nem adnak elég éles képet a vádlottak "elvetemültségéről" és nem tüntetik fel eléggé rokonszenves színben a meggyilkolt áldozatokat.

Annak ellenére, hogy a gyilkosságban való részvételt egyik áldozatra sem sikerült rábizonyítani, a bíróság 14 halálos ítéletet hozott. A törvényszéki tudósítók még javában diktálták az ítéletet, amikor a Tájékoztatási Hivatal felhívta a szerkesztőségeket és letiltotta, hogy a lapok részletesen beszámoljanak az ítélethirdetésről. Csupán azt engedélyezte, hogy az ítélet indokolását hozzák le teljes egészében, az ítéletről pedig csak annyit közöljenek, hogy a bíróság a vádlottak közül "többet vagy néhányat" halálraítélte. A másodfoku tárgyalásról a lapok már csak a hivatalos M.T.I. közleményt hozhatták le.

A Tájékoztatási Hivatal az Egyesült Nemzetek ötös bizottságainak jelentése után letiltja a politikai perekről szóló sajtótudósításokat
No Reports on Political Trials After the Publication of the UN Report

Röviddel az Egyesült Nemzetek ötös bizottsági jelentésének az ENSZ rendkívüli közgyűlése általi tárgyalása előtt

(over)

SZIRMAI István, bizalmas megbeszélésre kérette magához a napilapok főszerkesztőit. Közölte velük, hogy az ország érdekeire való tekintettel a sajtó ezen túl nem közölhet politikai perekkel kapcsolatos helyszíni tudósításokat. Egyben megtiltotta, hogy a törvényszéki rovatvezetők, külön engedély nélkül, ilyen tárgyalásokon résztvegyenek.

End.